

Verslag van het Bestuur der Brugsche Afdeeling.

(OCTOBER 1874 — OCTOBER 1875).

I. — Werkingen.

Zeggen dat in het verloopen bestuurjaar het getal onzer inschrijvers geklommen is van 71 tot 117, is voor de Brugsche Afdeeling van het Willems-Fonds eenen merkeliijken vooruitgang te kennen geven. Dien vooruitgang zijn wij verschuldigd, laat het ons niet ontveinzen, aan de stichting van het *Dauids-Fonds* en aan de kwaadwillige wijze waarop de katholieke pers alhier de handelingen onzer Afdeeling besprak ter gelegenheid van het vestigen eener afdeeling van gemeld *Dauids-Fonds* in Brugge.

Niettemin hebben wij voort getracht, als vroeger, ons buiten alle werkdadige politiek te bewegen en te ontwikkelen, alleen het hooge doel van het *Willems-Fonds* nastrevende, namelijk « de behartiging van alles wat kan bijdragen tot « de verstandelijke en zedelijke ontwikkeling der Vlaamsche « bevolking, ten einde op die wijze den algemeenen nationalen volksgeest in België te versterken ».

Zoo doende beriepen wij ons voort op den bijval welken onze concert-voordrachten den vorigen winter bij de Brugsche bevolking hadden ontmoet. Gedurende de wintermaanden van 1874-75 werden zes dergelijke concert-voordrachten gegeven.

Sprekers en onderwerpen zijn te schikken als volgt:

1° — Op 22de November 1874, de Heer D. SLEECKX met: *De Volksdichter Jacob Cats*.

2° — Op 20 December 1874, D^r EUG. VAN OYE met: *De Lijkenverbranding*.

3° — Op 24 Januari 1875, D^r MAX ROOSES met: *Reinaert de Vos*.

4° — Op 21 Februari 1875, Prof. G. D. MINNAERT met: *Lodewijk van Beethoven*

5° — Op 21 Maart 1875, Prof. P. J. WOUTERS met: *De Kerels van Vlaanderen*.

6° — Op 18 April 1875, Luit^{de}. A. MUNY met: *Onze Voorouders*.

Deze voordrachten werden, als naar vroeger gewoonte, van muzikale uitvoeringen, zangstukken en samenspel, vergezeld. Daarbij mochten wij ons verheugen in de gereede medewerking van zangers en zangeressen als Mejufvrouwen *Mina Sleeckx, Sylvia Balcaen, Maria Herreboudt, L. De Greift, Gabr. Accolaij, M. en L. Van Severen, M. Saeys* en *M. Lescrauwaet*, — als de Heeren *Goossens, Van den Haute, Braet, J. Cuypers, V. Lebret, Th. Vuylsteke, De Haene, Wybo* en *Pol. Van Hende*; — en van kunstenaars en kunstenaressen als *Mev. Schoofs, Mejuffer Maria Simonis de Beirlaere, J. De Greift* en *J. Bregentzer*, — als de Heeren *K. Mestdagh, Sleeckx, Edw. Van der Schaeeghe, Jul. Goetinck, K. Danneels* en *Hend. Schoofs*.

Voegen wij bij dit alles de welwillendheid, waarmee wij van het Stadsbestuur en de maatschappij der *Redoutes* de vrije beschikking bekwamen der verschillende zalen van het *Boterhuis*, en iedereen zal zich bij ons voegen om den rechtzinnigsten dank uit te spreken aan allen, die de volksinstelling van het *Willems-Fonds* in Brugge hielpen wortel schieten.

Voor al aan de dames, die ons, zonder aarzelen, met haar talent ter hulpe kwamen, zijn wij eene bijzondere uitdruk-

king onzer dankbaarheid verschuldigd. Niet alleen hielpen zij ons wreken over de lasterlijke beschuldigingen, waarmede wij vervolgd werden, — maar zij waren het, die, door hare bekrachtiging, ons dien ruimen bijval deden beleven, waarbij ons keurpubliek, hoofdzakelijk uit dames der beste burgerij samengesteld, zoo talrijk werd dat wij, op het einde onzer reeks voordrachten, eene dubbel groote zaal moesten betrekken, en dat deze dan nog bijna ontoereikend werd bevonden.

Dat al deze medewerkers dus onzen innigsten dank voegen bij de eigen voldoening eene goede zaak vooruit geholpen te hebben.

De keus der onderwerpen, in onze voordrachten behandeld, bewijst dat het *Willems-Fonds* in ieder vak der menschelijke geestesbedrijvigheid leering zoekt voor ons volk. Maar vooral de geschiedenis, die groote leermeesteres der volkeren, werd beroepen, om hare schoonste tafereelen voor onze aanhoorders te ontrollen en de menigte meer en meer tot het bewustzijn van zichzelf en van haren plicht in de toekomst op te wekken.

De strengste waakzaamheid werd ook op de keuze der uitgevoerde muziekstukken uitgeoefend. Deze strengheid ging uit van de overtuiging dat, door hare min of meer zuivere voortbrengselen, de toonkunst bijna zoo sterk tot ontarding als tot opbeuring en verzedelijking kan medewerken. Alleen uit klassieke meesters en uit onze jonge nationale school, werden de uitgevoerde stukken gekozen. Aldus werd te zelfder tijd aan een verheven kunstdoel en eenen vaderlandschen plicht voldoening gegeven. Voor deze leiding zijn wij dank verschuldigd aan den ijver der *Muzikale Commissie*, welke in onze Afdeeling werd samengesteld uit de heeren *L. Van Gheluwe*, *L. Schoofs* en *K. Mestdagh*. De zending dezer Commissie was de samenstelling van het toonkundig gedeelte onzer avondstonden te regelen en te bewaken, — en aan die zending heeft zij ruimschoots volkomen.

Ook aan de kinderen der Samenzang-klassen onzer Muziekschool zijn wij onzen dank verschuldigd voor de afwisseling, welke zij verschillende malen in onze concert-voordrachten gebracht hebben door de uitvoering van best gelukte koralen.

Met onze voordrachten, die lukten boven alle verwachting, vervulden wij een merkelijk deel van het programma, dat wij ons hadden voorgesteld.

Aan inwendige werkzaamheden leverden wij zooveel als onze maandelijksche zittingen gedurende den winter het maar toelieten.

Eene nieuwe vraag aan het stedelijk bestuur om uitgaven van het *Willems-Fonds* als prijsboeken in de gemeentescholen uit te deelen, werd door onze Regeering, met dezelfde bereidwilligheid en binnen de middelen waarover daartoe beschikt kan worden, beantwoord.

De pogingen om wekelijksche vergaderingen tot gezellig verkeer onder de leden te weeg te brengen, gelukten nog niet naar wensch. Doch met aanhoudendheid en verbeterde inrichting is het te verwachten dat ook aan dat punt voldoening zal gegeven worden.

Het besluit om aan de Stedelijke Regeering een protest te zenden tegen de wijze, waarop het Nederlandsch Tooneel in Brugge in de handen van een Fransch tooneelbestuurder tot verval was gebracht, moest door verschillende omstandigheden in zijne uitvoering vertraagd worden. Andere punten, welke intusschen de aandacht van het *Willems-Fonds* getrokken hebben, — zooals de toepassing der nationale bouwkunst voor de nieuw te bouwen huizen in het kwartier der Bouverie, en de betere verzorging te geven aan het Nederlandsch gedeelte in onze Stadsbibliotheek, — zullen aan de Afdeeling de gelegenheid geven eerlang een omstandig verzoekschrift aan de Regeering te sturen om over die verschillende punten voldoening te verkrijgen.

In den loop van dit jaar mengde onze Afdeeling zich in eene zaak, die haar alle slag van opspraak op den hals

haalde. De Heer Jan Van de Kerckhove, kunstschilder ter stede, verkondigde het bestaan van een buitengewoon vroegtijdig talent als landschapschilder bij zijn zoontje Fritz, dat op 11-jarigen ouderdom was gestorven. Na de eerste verwondering, veropenbaarde zich, vooral in de Fransche pers te lande, eene geweldige aankanting tegen deze bewee- ring. En daar de stelselmatigheid dier aanvallen ons voor- kwam als gericht tegen den natuurlijken aanleg der Vlamingen tot de schilderkunst, en daarvan als eene loche- ning scheen te willen daarstellen, — meende de Afdeeling te mogen, zelfs te moeten tusschenkomen. Immers, volgens zijn programma, mag het *Willems-Fonds* aan niets vreemd blijven wat, in kunst of letteren, de zedelijke zijde der Vlaamsche Beweging aangaat.

Onze afdeeling besloot dus, naast het onderzoek Rousseau, dat haar als eene vrucht van stelselmatige lichtzinnigheid en persoonlijke driften voorkwam, een nieuw onderzoek in te stellen. Eene commissie werd met dat onderzoek belast in zitting van 27 Maart 1873. Deze commissie werd samenge- steld uit de HH. *G. Fernau*, *A. Van der Meersch*, *J. Van der Ghinste*, *L. Genonceaux* en *Edw. Gailliard* als leden, en *J. Sabbe* als secretaris, zonder stemrecht. Als kunstexperten voegden deze heeren zich de HH. *Callevaert*, hersteller van schilderijen, en *Hermant*, Dr. bij het leger en kunstschilder als liefhebber, toe.

De commissie bracht in buitengewone zitting van 18 oktober, verslag uit van hare werkzaamheden en besloot in dezer voege: Volgens haar, bleek het uit alle getuigenis- sen, dat de elfjarige Fritz Van de Kerckhove geschilderd had en wel aan tafereeltjes, waarin een duidelijk onderwerp te herkennen was, maar de getuigenissen ontbreken om te be- wijzen dat al de tentoongestelde landschapjes geheel of ten deele van de hand des kinds zijn.

Hier is het de plaats niet om dit verslag omstandig over te nemen. De afdeeling heeft overigens besloten het aan het

Brugsche maandblad *De Halletoren*¹ toe te vertrouwen, ten einde er de verschijning op die wijze van te verzekeren.

Aan de leden van voornoemde commissie is de afdeeling eenen bijzonderen dank verschuldigd, voor den ijver welke zij in hunne moeilijke en kiesche onderneming aan den dag legden. Al is het ook dat niet allen het eens zijn over de doelmatigheid van gemeld onderzoek, toch moet men beken-
nen dat de lastgeving onzer afdeeling, door hare commissie op de meest gewetensvolle wijze werd ten uitvoer gebracht.

Dit zijn, nagenoeg de werkzaamheden, waarmede onze afdeeling zich, in het verloop van bestuurjaar bezig hield. Zij getuigen voor den toenemenden ijver onzer leden en het groeiend belang onzer instelling. De uitslag bewijst ten anderen dat deze werkzaamheden niet zonder vruchten zijn gebleven en dat, redelijk gesproken, ons Willems-Fonds op eene toekomst van voorspoed aanspraak heeft.

II. — Rekening.

ONTVANGEN.

Batig slot van 1874	299 38	
Aandeel in de bijdragen der leden	299 00	
		598 00

UITGEGEVEN.

Concert-voordrachten.	278 80	
Zaal met behoorten	102 33	
Bode	12 00	
Algemeene kosten.	103 00	
Drukkosten	170 00	
		666 13
Te kort.		67 75

(1) Uitgever Edw. Gaillard en C^e, Steenstraat, Brugge. Prijs 3 fr. 's jaars.

III. — Besluit.

De uitslag onzer rekening zegt genoeg dat onze Afdeeling, zelfs met binnen den beperkten kring te blijven, waarin zij tot heden werkzaam was, zonder eene ruime uitbreiding harer stoffelijke middelen niet voortleven kan. Op hulpgelden rekenen is jaarlijks. hetzelfde bodemlooze vat moeten vullen. Alleen eene aanzienlijke vermeerdering van het getal inschrijvers, of de verhooging der bijdrage van diegenen, die daartoe bekwaam zijn, kan duurzame verbetering, en heilzame vooruitzichten bijbrengen.

Dat alle onze leden dus, indien zij het verheven doel van het Willems-Fonds van harte verkleefd zijn, indien zij vertrouwen hebben in de voortzetting der werkingen, waarvan zij den geest bij een zoo schitterend begin hebben kunnen beoordeelen, — dat allen dan zich de apostels onzer instelling maken, en nu vooral ijveren, bij gelegenheid der tijdsomstandigheden, bij gelegenheid der concert-voordrachten, welke gaan hernomen worden, zich beijveren talrijke nieuwe en duurzame toetreders bij te brengen.

En waarlijk het doel, waarvoor zij werken zullen, is edel en zal de moeite van zekere onaangename stappen ruimschoots loonen.

Alhoewel zich buiten alle werkdadige politiek eerlijk bewegende, toch moet het Willems-Fonds, getrouw aan zijne grondstelling, een werktuig van vooruitgang zijn. Door zijne bibliotheken, zijne uitgaven, zijne voordrachten, door al zijne bemoeiingen heeft het, van zijnen oorsprong af, de geestesontslaving van den Nederlandschen stam in België, na eeuwen verdrukking van allen aard, moedig en volhardend betracht.

Het is dus welverdiend wanneer al de monden der openbaarheid algemeen het *Willems-Fonds* hebben geprezen en aanbevolen als de ziel der « Vlaamsche Beweging ».

Indien blinde partijdriften den onbezonnen haat van velen

tegen het *Willems-Fonds*, in Brugge vooral, hebben opgewakkerd, dan is het omdat zeker partijbelang begrepen heeft dat die « Vlaamsche Beweging », waarvan ons *Willems-Fonds* de ziel is, de geheele wedergeboorte nastreeft van onzen stam, gelijk hij zich veropenbaard heeft door alle tijden heen, zoowel in de XVIe eeuw als in de middeleeuwen, zoowel in zijne werken als in zijne gedachten!

Hij, die de natuurlijke voortzetting eener historische wet, de ongedwongene veropenbaringen van eenen oorspronkelijken volksaanleg, voor het gevolg eener politieke werking neemt; hij, die aan eene instelling als de onze eene partijkleur zou aanwrijven, omdat hare vrije, onpartijdige werkingen een gevolg hebben, dat alleen kan doorgaan als de onbedwongen uiting van het Vlaamsche volkskarakter, wanneer het rechtzinnig tot zelf-denken en handelen wordt opgewekt, — zulk een verblinde werpe den steen aan het *Willems-Fonds*. Maar hij zal dadelijk ondervinden dat er, om het *Willems-Fonds* in zijne vrije werkingen te bekampen, een *Davidsfonds* noodig is, dat dadelijk een partijvaandel in de hoogte steekt.

De man zonder vooroordeel, die onze instelling naar hare werken beoordeelt, die de gevolgen dezer werkingen aanneemt als de vruchten eener onbelemmerde en rechtzinnige verspreiding van kennissen, kunsten en vaderlandsch onderricht, — die zal het *Willems-Fonds* vereeren, en, bij verdere bestrijding, een des te kloeker voorkamper ervan worden.

Zoo zagen wij alle onze leden bijtreden, en daarom ook stellen wij alle hoop in hunne verkleefdheid. Zij weten dat zij soldaten zijn der ware « Vlaamsche Beweging », en zullen deze bij middel van het *Willems-Fonds* doen zegepralen. En zoo de vijanden onzer instelling, in Brugge vooral, met eene bijzondere heftigheid haren ondergang betrachten, dan zullen zij hooger en moed en taaiere volharding stellen tegenover minder wettige en meer stelselmatige tegenkanting.

Wij betrouwen daarop en rekenen, dat door het toedoen onzer tegenwoordige inschrijvers, het getal onzer leden in het volgende bestuurjaar zal verdubbeld worden.

De Voorzitter,
EMIL JOORIS.

De Secretaris-Penningmeester,
JUL. SABBE.

Bestuur der Brugsche Afdeeling voor het Bestuurjaar
1875-1876.

EMIEL JOORIS, schepene, *voorzitter*; AUG. VAN DER MEERSCH, adv^t, *ondervoorzitter*; B. MORTIER, schoolopzie-
ner, H. PICKERY, beeldhouwer, J. VAN DER GHINSTE,
geneesheer, L. VAN GHELUWE, toondichter, *leden*; J. SABBE,
1^e *secretaris* en *penningmeester*; K. DE POORTERE, adv^t,
2^e *secretaris*.